

ЧИ НЕОБХІДНА КОНКУРЕНЦІЯ МАЙБУТНІМ ІНЖЕНЕРАМ-ТЕХНОЛОГАМ?

Філь О.А.

Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ

Актуальність дослідження. В сучасному суспільстві конкуренція є глобальним явищем (Г.Л. Азов, М. Портер), невід'ємним фактом (О.О. Романовська) в житті сучасної людини, пронизує професійну, сімейну та інші сфери життя та виявляється в різних соціальних сферах (бізнес, освіта, держслужба та ін.) (О.А. Філь). Як будь яке явище, має свої позитивні (двигун прогресу, гарант існування бізнесу, стимул для розвитку та ін.) та негативні аспекти (жорстка боротьба, напруження (фізичне, емоційне та ін.), конфлікти, «відвоювання» перемоги та ін.). Відповідно, в суспільстві сформовано, неоднозначне, здебільшого, негативне ставлення до конкуренції та певна психологічна «неготовність» до ситуації конкурентної взаємодії (боязкість конкуренції, неадекватна поведінка її учасників та ін.). Важливу роль щодо підготовки особистості до конкурентної взаємодії відіграє розуміння необхідності та мотивація щодо конкуренції в житті людини.

Мета дослідження: проаналізувати ставлення майбутніх інженерів-технологів – студентів технічного університету щодо необхідності конкуренції в їх житті.

Методика та організація дослідження. Дослідження проблемно-пошукового характеру було проведено методом анкетування 25 інженерів-технологів – студентів НТУ «ХП» у 2011р.

Результати дослідження: Аналіз відповідей на питання 1 «Чи необхідна конкуренція у Вашому житті?» показав, що лише 12% студентів відповіли «Ні», а решта вважає конкуренцію необхідною. Дані показали, що, не дивлячись на всю «складність» конкуренції, *майбутні інженери-технологи позитивно оцінюють значення конкуренції в своєму житті.*

Відповіді на питання 2 «Якщо так, поясніть, будь ласка, чому Вам необхідна конкуренція?». Отримані відповіді показали можливість розподілу мотивації майбутніх інженерів-технологів щодо конкуренції на групи: 1) *вимушено-пасивна*, в якій конкуренція приймається як факт та як об'єктивна обставина («завжди доводиться за щось змагатися», «у наш час без цього неможливо», «конкуренція-норма сучасного життя» та ін.); 2) *розвивально-активна*, в якій людина – активний суб'єкт конкуренції, яка *сприяє розвитку або суспільства* («альтруїстичний тип») («конкуренція розвиває економіку», «щоб було краще жити», «досягнення успіху в житті», «індивід має прямувати до кращого, розвиватися, не стояти на місці»), або *власного розвитку суб'єкта* («прагматичний тип») («стимул для власного розвитку», «самовдосконалення», «можливість проявити себе», «для досягнення власної мети», «щоб використати ідеї, таланти») та ін. З приємністю слід зазначити домінування другого типу мотивації, що вказує на розвивальний фактор конкуренції як можливої основи формування позитивного ставлення до неї.

Висновки. Констатовано необхідність конкуренції для життєдіяльності сучасної людини. Встановлено вимушено-пасивну та розвивально-активну групу мотивація інженерів-технологів щодо конкуренції, які слід враховувати при формуванні *психологічної культури конкуренції у майбутніх інженерів-технологів* – студентів технічного університету для здійснення ефективної, цивілізованої конкуренції.